

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 13-15 jaar
- Geschikt voor: onderbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 50 minuten
- Vakgebied: Burgerschap, Nederlands, Maatschappijwetenschappen/ Maatschappijleer. Daarnaast sluit het aan bij mediawijsheid en de basis-, denk- en leervooraardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: online chatten, sociale media, online gedrag, identiteit.

De Vloer op Jr. – Ik vind je gewoon echt stom

Mirre is via een datingapp in contact gekomen met Jan. De gesprekken werden steeds vertrouwelijker. Ze hebben afgesproken in de dierentuin om elkaar voor het eerst te ontmoeten. Jan is nergens te bekennen, maar er staat wel een BN'er.... Zal Mirre van haar date Jan accepteren dat hij online al maanden liegt over wie hij is?

Ik vind je gewoon echt stom is een geïmproviseerde scène uit het programma De Vloer op Jr.. In dit programma krijgen jonge acteurs een scenario om uit te spelen. Met de video's van De Vloer op Jr. in de klas worden leerlingen uitgenodigd om in de schoenen van een ander te gaan staan. Ze filosoferen over uiteenlopende onderwerpen en bespreken eigen handelingen binnen specifieke situaties. Doordat de scènes uitnodigen tot discussie lenen ze zich voor het oefenen in het debatteren en discussiëren.

Leerdoel

Aan het einde van deze les kunnen de leerlingen een duidelijke mening vormen over hun eigen onlinegedrag en het vormen van je identiteit. Daarnaast kunnen ze filosoferen over hun eigen online en offline identiteit.

Opbouw les

Introduceer het thema van de les en kijk vervolgens klassikaal de scène Ik vind je gewoon echt stom (5 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen individueel de verdiepvragen. De antwoorden kunnen ze opschrijven op het werkblad. Deze vragen kunnen daarna klassikaal of in groepjes behandeld worden. Vervolgens kan je met de klas een klassengesprek of debat voeren. Sluit de les af met de vraag aan de leerlingen wat ze meenemen uit de les.

Opgelet: Het is goed om je te realiseren dat de video emotionele reacties kan oproepen. Wees je daarvan bewust en probeer een veilige sfeer te creëren om het thema bespreekbaar te maken.

Verdiepingsvragen (na de video)

10 min

- 1) Hoe zou jij reageren als je ontdekt dat de online Jan, offline heel iemand anders is?
- 2) Waarom denk je dat Jan zich anders voordeed?
- 3) Online kan je je makkelijk als iemand anders voordoen. Hoe komt dat?
- 4) Hoe kan je een vals profiel herkennen?
- 5) Heb jij je online wel eens voorgedaan als iemand anders? Waarom?
- 6) Ben je altijd helemaal jezelf online?
- 7) Bewerk je zelf foto's of video's voordat je ze deelt?
- 8) Wat zou je nooit laten zien op een selfie en waarom?

Keuzeopdrachten

→ Klassengesprek

30 min

Bespreek het thema online vs. offline identiteit in de klas. Doe dit aan de hand van de verdiepingsvragen of onderstaande voorbeeldvragen. Laat de discussie die ontstaat gaan. Wees een begeleider en geen leider. Begin het gesprek met een vraag die het dagelijkse leven van de leerlingen verbindt met de scène die leerlingen zojuist bekeken hebben; heb je dit ook wel eens meegemaakt? Ook hier is het erg belangrijk duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie.

Voorbeeldvragen:

- Ben je jezelf online? Leg uit.
- Is het belangrijk om altijd jezelf te zijn?
- Is het goed om verschillende rollen van jezelf te hebben?
- Hoe zou je willen dat anderen je zien?
- Hoe kan je valse profielen voorkomen op het Internet?

Tips

- Begin niet onvoorbereid aan een gesprek. Neem de tijd om van tevoren over het onderwerp na te denken.
- Zorg voor een opstelling waarin de leerlingen elkaar allemaal zonder veel moeite kunnen aankijken
- Maak aantekeningen tijdens het gesprek. Dit helpt zowel de gespreksleider als de groep om de lijn van het gesprek te volgen.
- Iedereen hanteert een andere denkwijze. Er zijn snelle denkers (degenen die meestal geneigd zijn snel hun mening te ventileren) en denkers die meer tijd gebruiken om hun gedachten te vormen en te ordenen. Vat daarom af en toe het gesprek samen. We hebben nu dit en dit besproken. Maar wat denken jullie van...?
- De leerlingen hebben het recht om te zwijgen. Niet iedereen hoeft aan het woord te komen: actief luisteren is even waardevol.
- Geef aan dat het gesprek een groepsproces is, waarbij je samenbouwt aan een antwoord op de vraag.
- Als een leerling zegt; 'omdat mijn vader dat zegt', dan is dat geen 'geldige' reden. Vraag op deze momenten door en zeg: 'Wat denk jij er zelf van?'
- Rond een gesprek altijd af. Dat kan bijvoorbeeld door – samen met de groep – de lijn van het gesprek na te lopen, te bekijken of er een of meerder conclusies kunnen worden getrokken. Je kunt ook de mooiste uitspraken van het gesprek laten benoemen, of vragen of de leerlingen iets hebben gehoord dat ze nog lang zullen onthouden.

→ **Debat**

Jullie gaan een variant op het Lagerhuis-debat voeren aan de hand van een stelling passend bij de video. Bespreek de volgende stellingen:

- Het posten van mooie foto's en berichten uit mijn leven geeft me zelfvertrouwen
- Online ben ik dezelfde persoon als offline
- "Catfish" (personen die online relaties aangaan met een valse of misleidende identiteit) moet strafbaar worden
- Sociale media doen meer kwaad dan goed

30 min

Leerlingen die het EENS zijn met de stelling, gaan rechts in de klas staan.

Leerlingen die het ONEENS zijn met de stelling, gaan links in de klas staan.

Leerlingen die het nog niet weten, gaan in het midden van de klas staan

Wijs daarna een aantal leerlingen aan die hun keuze klassikaal mogen uitleggen.

Catfishing: het opzettelijk misleiden van anderen door delen van je eigen identiteit te verbergen of te veranderen, meestal in de context van online dating en soms zonder de intentie om iemand ooit in het echt te ontmoeten (bron: [Rathenau Instituut](#)).

Extra verdieping

In het dossier [Online Identiteit](#) vind je nog meer video's en lesmateriaal.

In dit [whitepaper Online kwetsend gedrag](#) meer informatie over online kwetsend gedrag, de juridische aspecten en wat je als slachtoffer of omstander kan doen.

Niet alles op Facebook, Instagram, WhatsApp, YouTube, Twitter, Pinterest of andere social media is wat het lijkt. Zo kan een persoon achter een profiel op Facebook heel iemand anders zijn. Maar waarom doen mensen op Facebook zich voor onder een valse identiteit? Bekijk de video [Iedereen kan je Facebookfoto's gebruiken](#) van EenVandaag.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Hoe zou jij reageren als je ontdekt dat de online Jan, offline heel iemand anders is?

2) Waarom denk je dat Jan zich anders voordeed?

3) Online kan je je makkelijk als iemand anders voordoen. Hoe komt dat?

4) Hoe kan je een vals profiel herkennen?

5) Heb jij je online wel eens voorgedaan als iemand anders? Waarom?

6) Ben je altijd helemaal jezelf online? Leg je antwoord uit.

7) Bewerk je zelf foto's of video's voordat je ze deelt? Waarom wel/niet?

8) Wat zou je nooit laten zien op een selfie en waarom?
